

Arboga Robotmuseum

Försvarsanläggningar på Gotland del 2

2011-11-01

Sida 1(6)

Den 27 september 2011 hölls ett föredrag av Hans Andersson, om Försvaret av Gotland, del 2. Föredraget hölls inför ca 30 medlemmar. Det var fortsättningen av ett tidigare föredrag våren 2011.

Värnlinjen

Denna gång började det med de Värnlinjer som byggdes upp under 2:a världskriget.

Lärbrolinjen var den största försvarslinjen på Gotland. Linjen sträckte sig mellan Valleviken och Storugns. Det fanns 15 skansar och 2 stabsplatser. Linjen skulle utgöra ett skydd för Fårösundsbadängen med dess kustartilleri. I början av 1945 var linjen klar. Bakom linjen skulle allt tillgängligt artilleri och rörliga stridskrafter kunna söka skydd.

Några platser finns bevarade, stabsplatsen Mølner, skansen Grustaget och skyddsrummet vid Kauparve. Övriga skansar är i dag raserade.

Broskogslinjen, anlades på Fårö, mellan Alnäsaviken och Langhammars. Linjen var 6 km lång och ca 60 stridsvärn byggdes. I dag återstår endast något enstaka skyttevärn.

Fidelinjen, byggdes upp på den smalaste biten mellan Fide kyrka och Fidenäs.

Linjen kom att bestå av 2 st kanonvärn 7,5 cm kanon och några skyttevärn.

Arboga Robotmuseum

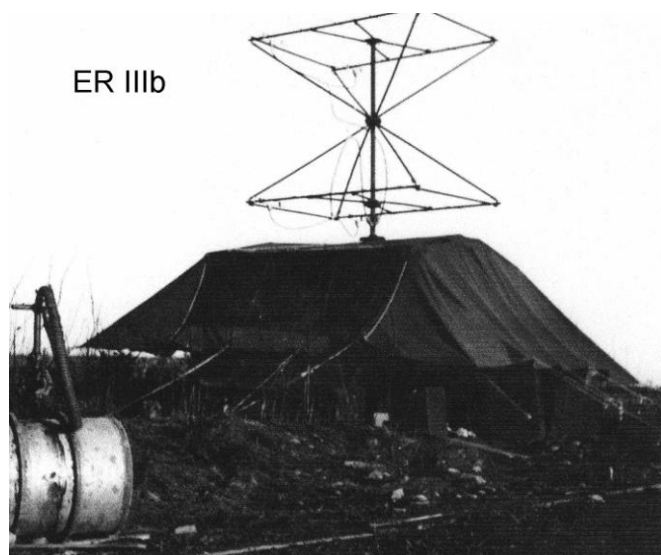
Försvarsanläggningarpå Gotland del 2

2011-11-01

Sida 2(6)

Radarstationer på Gotland

Gotland var sent ute med Radarstationer, det blev högaktuellt 1952 när nedskjutningarna av en Fpl Tp79 DC-3 och en Fpl Tp 47 Catalina hände. Den första radarn blev en ER IIIb som placerades vid Hoburgen.

Stationen flyttades senare till Bungenäs inom KA 3 område. Ytterligare en station ER IIIb var placerad på Fårö.

Nästa station blev en PS-41 som ersatte den gamla på Bungenäs och som senare blev flyttad till Bunge Fältet 1953, då även en PJ-21 station upprättades vid Bunge. På Furillen placerades en PS-16.

Den är klar den 2 april och PJ-21 stationen ställdes i förråd. PJ-21 flyttades ett antal gånger, dels till Galgberget i Visby och sedan till Tingstäde. Den 7 juni 1961 stängs stationen och försvinner från Gotland 1978.

På Furillen kommer ett antal radarstationer att placeras. En PS-65 med höjdradar PH-40 monteras vid anläggningen.

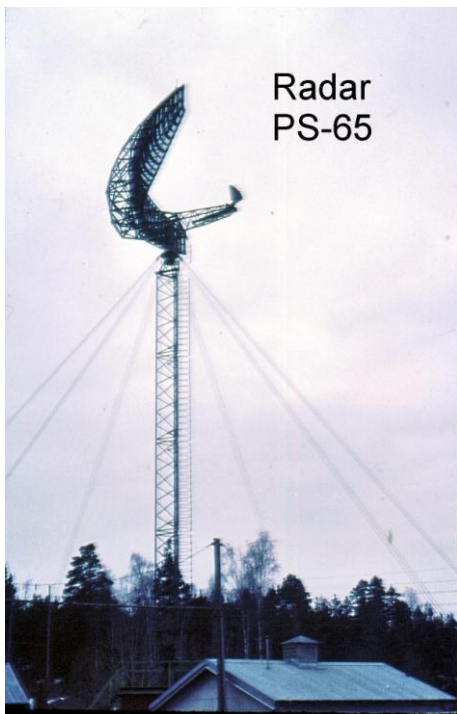

Arboga Robotmuseum

Försvarsanläggningarpå Gotland del 2

2011-11-01

Sida 3(6)

1984 flyttas en PS-66 från fastlandet till Furillen, den tas i bruk 1985.
Stationen placerades direkt på marken och inte på ett betonghus.
2 st lågspaningsradar PS-15 placerades vid Fårösund på norra Gotland och
vid Sundre på södra.

Arboga Robotmuseum

Försvarsanläggningarpå Gotland del 2

2011-11-01

Sida 4(6)

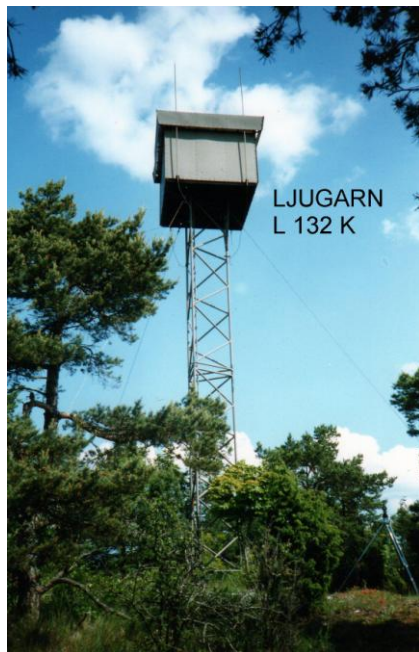
När PS-15 utgår monteras radar typ PS-640 på masterna.

Ny generation radar blev PS-860, denna placerades på Furillen.

Optisk luftbevakning

- Vid kriget 40-45 sattes Luftbevakningsposter upp i befintliga byggnader. Silon, kyrkor, höga byggnader, höjder, brandtorn och dyligt. Då höll armén och Fortf i arbetet. Inkvartering gjordes ofta i närbelägna gårdar eller tält. På otillgängliga platser (fjälltrakter) byggdes en barack som ofta fick förankras för stark vind.

-När FV tog över luftbevakningen togs en ny typ av mast fram. 51/1000 m/56. Typen var konstruerad av WIBE i Mora, men i detta fallet tillverkades den vid bl a "skyddade verkstäder".

Arbetet beställdes av annan instans inom Försvaret. Inga krav ställdes och ingen Tillverkningskontroll eller Montagekontroll utfördes, varför flera allvarliga brister uppkom.

Arboga Robotmuseum

Försvarsanläggningarpå Gotland del 2

2011-11-01

Sida 5(6)

-Uppsättningen utfördes också av ej utbildad personal som ej fått några uppgifter om hur montagen skulle utföras.

Allt detta framkom vid en kontroll av samtliga LS- master runt om i Sverige. Mer än var fjärde mast underkändes.

-Felen bestod av dels alla fel på mastsektionerna, på utförandet av fundament, stagning, jordning, säkerhet för personal.

I dag är de flesta LS-master demonterade.

Historien om ett flygmuseum

1981 började ett nytt flygmuseum etableras vid KÅREMO, som ligger mellan Oskarshamn och Kalmar. En man som heter Gennart Claesson började samla olika plan. Han hade en stor tomtyta och byggt om en fd. snickerifabrik till en stor utställningshall där många plan skulle få plats. En Hkp1 fanns från Kontaktgruppen och även en fin Fpl J29F fanns. Prototyp till Fpl J32 Lansen.

1997 lades museet ner och flera maskiner transporterades till VISBY där ett nytt museum skulle upprättas.

Visby Flygmuseum invigdes den 11 juli 1998 med en stor flyguppvisning.

Museet i Visby inrymdes i en hangar vid gamla terminalhallen. Terminal hallen återställdes i det skick som den hade vid dess flyttning, även trafikledartornet utrustades med instrument och kunde besökas. Hangaren blev senare såld till en viss person som höjde hyrorna kraftigt. Museet som drevs av ideella krafter hade inte pengar till hyran och flygplanen fick flyttas utomhus (ca 2008), där de blev utsatta för vädrets makter.

Flygplanen förföll och när hangaren åter såldes 2011, måste alla flygplan flyttas eller skrotas.

Arboga Robotmuseum

Försvarsanläggningarpå Gotland del 2

2011-11-01

Sida 6(6)

I Tingstäde fanns då ett Försvarsmuseum etablerat och det kunde ta emot några av flygplanen. Hkp1, Hkp3, prototyp Fpl 32 Lansen samt någon Fpl J35 Draken som förrådsställdes.

I Fårösund hade Bungefältet sålts till Gert Martinsson, med förflutet i Flygvapnet och i Civil trafik, han hade hangarytor kvar och kunde ta emot Fpl J 35J, Fpl 37 Viggen, Fpl Sk 60 samt kommer att få Fpl J32 Lansen.

Den fina Fpl J29F flyttades till Aerozeum i Göteborg och Fpl Sk35C har flyttats till Österlens flygmuseum i Skåne.

Skrivet av Hans Andersson